

בעזרה שית

קְרָבָה אֶל
נְפִשֵׁי גְאֻרָה

פרשת חיי שרה תשפ"ה

♦ גליון ע"א ♦

♦ לשוחח עם הגוי בליל שבת ♦

♦ מאמר מיוחד בביאור חומר ענין השיחה בתפילה ♦

♦ לא תעשה עצמך פס(ו)ל ♦

♦ להשקות את האילנות באור אין סוף ב"ה ♦

♦ האמנתי כי אדבר ♦

תוכן העניינים

מאמר הכנה לקידוש ..... ג

לחיות עם הזמן ..... ח

ביאורים בספ' תומר דבורה ... יג

סיפורי מעשיות ..... טז

התבוננות בספר התניא ... יח

אמר מרן הבעל שם טוב הקדוש: 'קרבה אל נפשי גאלה'
עלינו לדאוג לגאולת הנפש, ומתוכה תצמח הגאולה השלימה!
תרומתך להפצת הגליון 'קרבה אל נפשי גאלה'
תעזור בס"ד לעוד ועוד יהודים לזכות לגאולת הנפש!
לתרומות להנצחות, לע"ג או לרגל שמחה
וכן להערות והארות בכל ענייני הגליון וכן לקבלת הגליון בדוא"ל
ניתן לפנות להר"ר יחיאל יהושע פרישמאן
כפל' 052-766-2543 או בדוא"ל k7662543@gmail.com

מאמר

"לחיות עם הזמן"

נדרס לרפואת

מרן אדמו"ר מויזניץ שליט"א
רבי ישראל בן לאה אסתר

מאמר

"התבוננות בספר התניא"

נדרס ע"י ירדנו הנגיד הנכבד

הרה"ח ר' יהודה רוזן הי"ד

לכריכה והצלחה!

מאמר

"הכנה לקידוש"

נדרס ע"י ירדנו הנגיד הנכבד

הרה"ח ר' צבי דוד ברויער הי"ד
לכריכה והצלחה!

מאמר

"ביאורים בספר תומר דבורה"

נדרס לרפואת

חיה אביגיל בת אליס

עריכה וכתביה: ר' פנחס גרינבאום: 052-7694649

עיצוב ועימוד: גפנים - 052-7648003 cmg9090@gmail.com

מאמר הכנה לקידוש

מבאר איך כל יהודי שותף ממש להקב"ה במעשה בראשית

לשוחח עם הגוי בליל שבת

מטו משמו של מרן הבעל שם טוב הקדוש זי"ע כי מוטב לשוחח עם גוי בליל שבת, מאשר לשכב לישון קודם חצות. וכך אכן נהוג ברוב חצרות הקודש ההולכים בדרך מרן הבעש"ט. זוהי כמובן מימרא פלאית עד מאוד, והלא כל כך הפליג בזוהר הקדוש בחובת הזהירות משיחה בטילה בשבת קודש! ובפרט שיחה עם גוי שפל, היתכן כזאת!?

ואם אמנם פשיטא שכוונת המאמר הזה באה לבטא בדרך הפלגה את גודל קדושת ליל שבת קודש, ולא באו חלילה לתת מקום לשוחח עם גוי דברי חולין בליל שבת. אבל אם צדיקים אמרו דבר שכזה בצורה כזו דווקא, בוודאי מונח כאן עומק גדול בעניין קדושת השבת ובדרכי ההתקרבות לה' בכח קדושתה.

(יש לציין שאין מקור ברור למימרא זו, ועל כל פנים פשיטא שאין כאן הוראה למעשה למי שנוהג כמנהג הצדיקים שהקדימו לישון כדי להשכים קום).

ונקדים ביסוד גדול בענייני עבודת ה'. כי הנה הלא מודעת זאת שאין כל העיתים שוות לטובה באותה מדה, כי ישנם זמנים בהם מאיר אור הקדושה ביתר שאת מאשר בזמנים אחרים, ובאותם זמנים צריך לעבוד את ה' על פי הגילוי שמאיר בזמן הזה. וכגון מה שידוע שלימוד התורה בשבת קודש חשוב פי כמה וכמה מהלימוד

של ימות החול. ואמנם מדובר באותו לימוד ובאותה תורה בדיוק, אבל בכח הקדושה שמאירה בזמן זה, עולה המעשה וגורם יחודים נפלאים בין ישראל לאביהם שבשמים יותר מאשר בזמנים אחרים.

ולא מדובר כאן על פעולות שמקבלות יתר חשיבות צד המעשה, כגון תורה שנלמדה באף מתוך קושי וכאב בשעת הדחק. כאן מדובר על גילוי אור ה' שמאיר בזמנים מסוימים מצד קדושת הזמן. זמנים בהם צריך רק לפתוח את היד ולקבל.

[יודגש שלא תמיד זוכים להרגיש את הקדושה המיוחדת שמאירה בזמנים, אבל האמת היא אמת בין מרגישים אותה ובין אם לא. ומי שהולך בתמימות ובאמונה בקדושת הזמנים, יכול לפעמים לזכות ולהרגיש זאת. ובעז"ה בהזדמנות נרחיב בסוגיא זו].

ובכן, האר"י הקדוש מגלה לנו שכשם שיש הבדל גדול בין קדושת ימי החול לבין קדושת השבת, כך גם יש הבדל בין הקדושה שמאירה בתחילת ליל שבת קודש, לקדושה שמאירה ובאה אחרי חצות הלילה, אשר אז נעשה יחוד עצום ונורא.

המשמעות של הדבר היא כאמור, שבזמן הזה פתוחים כל שערי השמים ויכולים אז להתקרב לה' יתברך באופן נפלא, וכל מעשה שיעשה בזמן זה, ימשיך על ידו קדושה גדולה ונפלאה, הרבה יותר מימות החול, ואפילו יותר ממה שיכולים לפעול בשבת גופא קודם חצות!

על כן כמו שכל אחד מבין שההכנות לשבת חשובות הן עד מאוד, למרות שזה בא על חשבון לימוד התורה ושאר דברים. זאת כיון שרגע אחד של שבת שווה יותר מהכל! כך יש לפרש את מאמר הבעש"ט הנ"ל, כי חשוב לעשות כל טצדקי שבעולם כדי להיות ער בזמן הקדוש הזה של ליל שבת קודש בחצות! בזמן זה נעשה יחוד גדול למעלה ואז מתגלה הקשר וההכרה של הנשמה במציאות ה', מה שנמצא כל השבוע באתכסייא.

***

אמנם עדיין נשאר לנו לבאר למה נקט במשל גס כל כך, לדבר עם גוי?

ושמעתי בשם מו"ר הגה"צ רי"מ מורגנשטרן שליט"א שאמר בשם מו"ר כ"ק האדמו"ר מוהרצ"ה מקרעטשניף זי"ע שהבעש"ט בא לדבר ליהודי שעשה קידוש בלי כל כוונה, מלבד הכוונה לגשת לסעודה... יהודי כזה רואה את עצמו כגוי, הוא לא מרגיש כל קדושה בשבת קודש. ליהודי שכזה מזהיר הבעש"ט שידע שגם הוא מוזהר להמשיך בעבודות הקודש של ליל שבת בשירות ותשבחות ולשבת בשבת אחים גם יחד.

כי הקדושה שמאירה בזמן הזה היא כל כך גדולה, עד שגם אם אינו מרגיש כלום, מכל מקום הקדושה קביעה וקיימא, ועבור הקדושה הגדולה שמקבלים בזמן הזה, כדאי להתאמץ ולהשאר ער עד חצות, למרות שמרגיש עצמו כגוי...

זו הייתה דרכם של אבותינו מימי קדם, עוד בהיותם בכור הברזל במצרים היו נאספים מדי שבת להתחק באמונה, והיו מזכירים לעצמם את היחוס שלהם כבני אברהם יצחק ויעקב, למרות שלא ראו או הרגישו כל הבדל בינם לבין הגוי המצרי.

***

לתוספת נופך יש להוסיף מאמר מפי אחד מחשובי חסידי חב"ד בדור הקודם ששאל פעם עם מי אנו מדברים בתפילה? וענה: עם הנפש הבהמית! מדברים איתה ומשכנעים אותה שתתרצה גם היא להאמין בגדלות ה'. על כן מאריכים בעוד ועוד תיאורים והתבוננויות בגדולתו ותפארתו, כדי שבסופו של דבר גם הנפש הבהמית תבין ותקבל זאת, או אז נוכל לדבר ישירות עם הבורא ב"ה.

כמו כן יש לומר לענייננו. כי הנה תיבות הקידוש הם שבעים, כנגד שבעים האומות, להכניעם אל הקדושה. כי הרי הנשמה שלנו מוקפת מכל עבר בקליפות של הגוים, התאוות וכל הרצונות אשר לא לה' המה. והלא היהודי מצד עצמו אין כל שייכות עם דברים אלו, ומנין באה לו לפתע תאוות ממון, תאוות אכילה? (ואם אמנם האכילה והממון מצד עצמם הרי הם קודש קדשים, אבל התאוה אליהם לא מצד הקדושה היא באה). אין זאת אלא קליפות גוייות שנדבקו אליו וצריך להסיר ולהכניע אותם.

כן איתא בספה"ק הכוונה בברכת 'שלא עשני גוי', שאם נדבקה בו נשמת גוי, אזי על ידי הברכה הזו מסירים אותה.

אכן לאו כל אדם זוכה להסיר מעצמו את כל הקליפות הגוייות שנדבקו בו. יתכן שהצליח להסיר רק את הקליפות עזות הפנים במיוחד, כעס, נקמה וענפיהם, אבל עדיין יש עבודה רבה לשרש אחר הספיחין שנשארו דבוקים.

על זה אומר לנו הבעל שם טוב שבכל רגע משבת קודש אנו ממשיכים להכניע ולגרש את הגוי, צריך פשוט 'לדבר' אליו. אתה מרגיש שעוד לא השתחררת ממנו לגמרי? תמשיך לזמר עוד קצת, 'קה ריבון עלם', 'ישמחו במלכותך' וכיו"ב. 'תטפטף' עוד ועוד טיפות של גדלות הבורא, של קדושת השבת. גם אם אתה ממש לא מרגיש שאתה שם, תמשיך 'לדבר עם הגוי' עוד ועוד. תדבר עם הגוי שבתוכך מתוך אמונה עמוקה שיהודי אתה, וכי לנשמתך הקדושה אין שום שייכות עם הרע מכל סוג שהוא!

כך כשתגיע שעת חצות תזכה להאמין ביחוד הגדול שנעשה בינך לה' יתברך. רק זאת אל תעשה, ללכת לישון מתוך ייאוש: 'בשבוע הבא כבר יהיה יותר טוב'... לא ולא! תמשיך להחדיר בקרבך את האמת האלוקית, עד שלבסוף היא תאיר בך בכל עוז!

בספה"ק מבואר שזה היה עניין שיחתו הארוכה של אברהם אבינו עם עפרון, כי בכך התכוון להוציא מתוך הקליפות את מה ששייך באמת אל הקדושה.

השיחה הזאת של היהודי עם הגוי שבתוכו הרי היא כמו שמדברים עם קבלן גוי וכד'. מדברים בנימוס ובכבוד, אבל יודעים היטב שאין לי שום שייכות אתו בשום צורה! כך גם מתנהלת השיחה עם הגוי שבקרבתנו, מתוך ידיעה מוחלטת שאין לי שום שייכות וקשר אתו בשום פנים ואופן!

בזה יש לפרש את מאמה"כ 'וידבר אל עפרון באזני עם הארץ'. כי לאזני עמי הארץ נשמע כביכול אברהם אבינו מדבר עם עפרון ויש לו איזו שייכות עמו. אבל האמת היא שהמציאות של הנשמה הקדושה מנותקת לגמרי מהגוי ואין לה שום שייכות אתו.

מה שנראה כלפי חוץ שהיהודי נאלץ לדבר עם הגוי, כל זה נעשה בכוונה העליונה כדי שעל ידי זה יוציא היהודי מהגוי את מה ששייך לו, להעלות את הנצוצות אל הקדושה ולתקנם. אבל באת אין שום קשר בין היהודי לגוי ולא יהיה מעתה ועד העולם!

לדחיות עם הזמן

מאמר מיוחד בביאור חומר ענין השיחה בתפילה

מזה תקופה ארוכה שניכר חיזוק רב בקרב ציבור יראי ה' בעניין הזהירות משיחה בטילה בשעת התפילה. כפי שכבר התפרסמה בשער בת רבים סגולתו הנודעת של כ"ק האדמו"ר ר' שמעון מלעלוב זי"ע להתחזק בעניין זה שממשיך רפואות וישועות על הכלל ועל הפרט, כנרמז במאמה"כ ה' ילחם לכם ואתם תחרישון'. בפרט מתחזקים בכך לרפואת מנהיגי ישראל שליט"א אשר זקוקים לרפואה ורבים צריכים להם.

גם מפורסמים הדברים הנוראים המובאים בזוהר הקדוש, אשר מי שמדבר בשעה שהציבור מתפללים, גם אם הוא לא מתפלל עמהם, (ראוי לעיין בהלכה את הגדרים ההלכתיים בזה), הרי הוא מראה שאין לו חלק באלוקי ישראל!

הדברים נוראים ומבהילים, ועלינו להשיבם אל ליבנו לדעת מה זה ועל מה החרדה הגדולה הזאת. ננסה מעט להבין את עומקם של הדברים, מה שלפעמים מסייע להתחבר יותר לעניין. כי כאשר האדם לא מחובר בפנימיותו לדברים, הרי זה יכול להיראות לו כחומרות וגוזמאות, דברים גבוהים שלא שייכים לכל אחד. בזמן שאליבא דהאמת הרי הדברים הם אמת לאמיתה לכל יהודי בכל זמן ומצב.

בימים אלו אנו כבר מתקרבים לימי החנוכה הקדושים. אחת מגזירות היונים על עם ישראל הייתה 'כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלוקי ישראל'. עניינה של גזירה זו היה, היות והשור היה מקור הפרנסה של העם בימים ההם, בקשו היונים להכריז כי ענין הפרנסה הריהו חלילה מנותק מהקב"ה. הם בקשו לשבש את המבט ולהחזיר ביהודים שכאשר הם עוסקים בפרנסה, הרי שכעת אין להם שייכות עם הקב"ה ח"ו.

כבר הארכנו בכך בשיעורים על ספר התניא בעניין ההגדרה של 'חלק אלוקה ממעל'. כי בפשטות יש להתבונן בכך טובא איך יתכן לומר כלפי מציאות אלוקית, שהיא רק 'חלק'? ועוד קושיות רבות שיש להעמיק בהם. עכ"פ מה שיש להוציא מכך למעשה הוא, שאף יהודי אינו מיותר בעולם! כי לכל אחד יש חלק שאותו הוא צריך לתקן בעולם. כפי הזרישות של התפקיד, כך הוא נברא ומקבל את הכלים. כגון מה שיש אחד שנברא בסביבה קדושה וטהורה, עם משפחה מוצלחת ועשירות מופלגת. ולעומתו אחר שנולד במקום אחר ובתנאים אחרים, והוא צריך להתמודד על כל צעד ושעל ברוחניותו ובגשמיות, כל דבר בא לו בקושי והוא צריך לעבוד יומם ולילה לפרנס את משפחתו. יש לדעת כי כל אחד מהם קיבל את הכלים המדויקים עבור תפקידו, ואף אחד מהם אינו מיותר חלילה.

היצר הרע מנסה להכניס מחשבה שהעולם הוא כמו מפעל נעליים. לפעמים קורה שיש עודפי יצור שנמכרים בזול. מדובר בסחורה שלא באמת צריך אותה, אבל למה לא להרוויח קצת על הדרך... כך יש גם אנשים שנבראו

'סתם' כי למה לא... אבל באמת אין דבר שכזה בעולם! כל יהודי ויהודי חשוב ונצרך עד מאוד עבור התפקיד שהוא, ורק הוא, יכול לבצע לפי הכלים שהוא קיבל.

בכל גוף וגוף מכניס ה' יתברך נשמה קדושה וקובע את שמו של היהודי ואת תפקידו שדרכו הוא יגלה את מציאות ה' בעולם. מששת ימי בראשית ועד היום, אין אף יהודי שקיבל תפקיד מיותר!!! כי לכל אחד יש תפקיד לגלות חלק במציאות ה' שאף אחד אחר חוץ ממנו לא יכול למלאות! והדברים עמוקים עד מאוד, אבל גם בפשטות אפשר להבין זאת.

את האמת הפשוטה והיסודית הזו חפצה מלכות יון לעקור. הם רוצים להטעות את היהודי ולומר לו שאם הוא למשל צריך לעבוד לפרנסתו, שוב אין לו חלק באלוקות חלילה. הוא נפרד ואין לו חלק בגילוי כבוד ה'.

ואמנם במחשבה מוטעית זו יכול להיכשל גם מי שיושב ולומד כל היום, כי אם חסרה לו האמונה הבסיסית בקדושת וחשיבות נשמת ישראל, הרי שהוא גם לא מאמין בחשיבות של הלימוד והתפילה שלו. אך יותר קל להפיל במחשבות סרק אלו את אלו שעובדים לפרנסתם מחוץ לכותלי ביהמ"ד, ולשכנע אותם שהם לא קשורים לשליחות האלוקית של העולם.

המציאות הזו שיהודי הוא חלק אלוקה ממעל, מקיפה את כל החיים כולם. לדוגמא מקום בו באה לידי ביטוי מיוחד המשמעות והחשיבות של נשמת ישראל הוא בעניין התפילה. כי אמנם גם גוי יכול להתפלל ולבקש על

צרכיו וה' יתברך יקבל אולי את תפילותיו. אבל אין לזה כל שייכות עם תפילה של יהודי. כאשר יהודי מתפלל הרי שכינה כנגדו ממש! הרי השכינה הקדושה מתלבשת בכל דיבור שלו! זהו עניין אלוקי לגמרי!

מכאן גם נובע מה שיהודי מסוגל לבקש מה' יתברך גם דברים שוליים וזוטרים מחייו, שיצליח למכור הרבה בחנותו, שהחברותא יגיע בזמן, וגם יתן לו לדבר קצת, ולא ישתלט לבדו על השיח... הוא יכול לבקש עשירות, רפואה, הכל בכל מכל! גוי לא מסוגל לכך, כי בתפילה שלו לא מתגלה כלום. הוא לא חלק מה' יתברך והוא לא יכול להרגיש שה' יתברך נמצא ממש כאן ואפשר לבקש ממנו הכל.

התפילה שיהודי מתפלל היא מתוך אמונה פשוט שהנה ה' נצב עליו, עליו ממש! ולא רק עליו, אלא בתוך תוכו. כאשר אני מדבר עם ה' יתברך, הרי אפילו לגדול הדור אסור לפסוע בתוך ד' אמותיי. ולמה? כי השכינה נמצאת לנגדי! יש כאן חלק אלוקי שמתגלה על ידי כל תיבה ותיבה שאני מוציא מהפה! כי כל בקשה של יהודי בין ברוחניות ובין בגשמיות, הרי היא מגלה את מציאות ה' בעולם.

אבל אם חלילה עומד יהודי ומדבר בשעת התפילה, ואפילו אם הוא עצמו אינו מתפלל שם אלא נמצא בין יהודים שמתפללים ומשוחח על דא ועל הא. מה הדיבורים האלו שלו מראים? הוא מראה בכך שהוא לא מאמין באמת בחלק אלוקה ממעל שבתוכו! הוא אמנם מאמין שה' יתברך קיים, אבל הוא לא מאמין בקדושה האלוקית שמתגלה בכל פעם שיהודי מתפלל!

יהודי שכזה, גם כאשר הוא מתפלל, הרי זה בדרך כלל רק כדי לצאת ידי חובת תפילה, אבל בלי שום אמונה בכוח שתפילתו מכילה. כך נשים לב שבדרך כלל אלו שעומדים באותם שולחנות בצד... אותם אלו שלא מצטיינים בתפילה בהתלהבות יתירה, להם יש את הנסיונות לדבר בתפילה אידי ואידי חדא מילתא הוא. בגלל שהם לא מאמינים בכח של התפילה שלהם, דין גרמא שהם מגיעים לזלזל כך בתפילה רח"ל. וכך מראה הנסיון, שמי שאין לו טעם בתפילה, קשה לו ביותר לשבת בשקט ולשתוק בשעת התפילה.

אבל יש לדעת שדווקא לכן יש בהימנעות משיחה את כל הסגולות הנשגבות ברפואות וישועות. כי על ידי שמתחזק שלא לדבר, בזה הוא מגלה את הכח של נשמת ישראל. בכך הוא מגלה שגם יהודי שלא זוכה להתפלל בצורה המושלמת ביותר, אבל הרי יש לו חלק באלוקי ישראל! ואם כן הרי ראוי ויפה שיזכה לכל הישועות!

**יתן ה' ויזכו כל ישראל להאמין באמת הזו,
וכך יזכו לכל הברכות וההבטחות ברוחניות ובגשמיות**

**מוקדש לרפואת כל חולי ישראל
ובפרט לרפואת מרן האדמו"ר מויז'ניץ שליט"א
רבי ישראל בן לאה אסתר בתושח"י**

חיזוק הלימוד וההליכה בדרכי הספה"ק "תומר דבורה"

האדם ראוי שיתדמה לקונו ואז יהיה בסוד הצורה העליונה צלם ודמות, שאלו ידמה בגופו ולא בפעולות הרי הוא מכזיב הצורה ויאמרו עליו צורה נאה ומעשים בעורים. שהרי עיקר הצלם והדמות העליון הן פעולותיו, ומה יועיל לו היותו בצורה העליונה דמות תבנית אבריו ובפעולות לא יתדמה לקונו. לפיכך ראוי שיתדמה אל פעולות הכתר שכן י"ג מדות של רחמים עליונות. ורמוזות בסוד הפסוקים (מיכה ז, יח) מי אל כמוך. ישוב ירחמנו. תתן אמת. אם בן ראוי שתמצאנה בו י"ג מדות אלו.

האדם ראוי שיתדמה לקונו

לא תעשה עצמך פס(ו)ל

לביאור הדברים יש להקדים את דבריו חוצבי הלהבות של האור החיים הקדוש בפרשת יתרו, ונביא כאן את תורף דבריו.

עה"כ 'לא תעשה לך כל פסל וכל תמונה' יש להקשות למה חזר הכתוב ושנה את האזהרה אחרי שכבר כתב לא יהיה לך אל אחר. ועוד מקשה למה נאמר 'כי אנוכי ה' אלוהיך קל קנא', והיה די לכתוב 'כי אנוכי קל קנא'.

אלא בא הכתוב לשלול טעות נושנת, שיכול האדם לסבור שאמנם הקב"ה רם ונישא ואין זולתו, אבל לרום מעלתו אין זה ראוי ומוסרי שבריה שפילה שכמוני תדבר בפניו, ועוד בבקשת הצרכים לפרטי פרטים. (למצוא דירה, שהמשכנתא תעבור, שאקבל תלוש גדולף שהבנק לא יגלה שהוא מנופח... וכהנה וכהנה). על כן ייעצנו יצרו לפנות לאמצעים שונים ולבקש את עזרתם שהם ידברו עבורו לפני המלך.

אבל האמת היא שזהו שורש כל העבודה זרה שבעולם רח"ל, ובחינות אלו לא נקראות אלוהה אלא פסל, כי אין זו אלא פסולת בעלמא, טפל שבטפלים בפני העיקר הגדול. לכן ציווה הבורא 'לא תעשה לך כל פסל' כי גם על עבודה זרה שכזו אני מקנא!

וממשיך האור החיים הקדוש במשל למלך שיש לו מלכה כלה קרויה בנעימה, שאם יראה המלך את המלכה כשהיא מראה חביבות וחשיבות לאחד משריו ועבדיו, הרי יצווה תיכף להוציאה להורג.

כן הוא הדבר בקשר שבין בני ישראל לאביהם שבשמים, בחפיצה בחשיקה בדביקה באהבה רבה. והקשר הזה הוא רק בינינו, וזהו שאמר הכתוב 'כי אנוכי ה' אלוקיך', לרמזו האמור סוד השראת השכינה על ישראל ויחוד שמו עלינו. ובזה יובן מאמה"כ 'אשר חלק ה' להם', כי לאומות העולם ישנם שרי מעלה שמושלים עליהם, אבל אנו בני ישראל, ה' יתברך הוא מלכנו, הוא השר שלנו, הוא אלוקנו ברוך הוא!

ועל זה נאמר 'לא תעשה פסל', שחלילה לא תפסול את עצמך בחטא, כי על ידו יוסר חלילה הצלם האלוקי. ע"כ קיצור דבריו הקדושים.

הראנו לדעת כי שם ה' נקרא עלינו ממש, ואנו צריכים ויכולים להיות דבוקים בו כל העת ממש, גם מתוך הפרטים הכי קטנים וזוטרים של החיים! נמצא שזו היא עיקר הנקודה, להאמין בכך שאנחנו עם ה' יתברך כדוגמת המלכה עם המלך, שאין לנו רשות להוציא שום דבר מהחיים שלנו אל מחוץ למציאות ה'. ובזה נכלל גם מה שלא כתוב בתורה במפורש כמצוה או עבירה.

על זה מגיעים דברי קדשו של רבנו הרמ"ק, לגלות לנו איך אפשר לחיות בפועל ממש, מתוך הדברים הכי פשוטים וגשמיים, בדבקות עם ה' יתברך. כי הרי אנחנו ממש בצורה העליונה בצלם ובדמות כביכול, ואם הולכים בדרך אחרת, הרי כביכול עושים דמות אחרת ח"ו.

והיינו שגם אם יהודי מאמין בה' באופן כללי, אבל כאשר הוא נפגש עם עניינים גשמיים או עניינים שונים בחיים ששם הוא לא ידוע איך להתחבר עם ה', ולכן הוא פונה וסר ממנו חלילה. בכך הרי הוא עובר על בחינה של 'לא תעשה פסל'!

ויש לפרש בדרך דומה: 'לא תעשה לך פסל', אל תפסול את עצמך! אל תזלזל בעצמך! הרי אתה אשת המלך והוא יתברך רוצה וצריך אותך ואת מעשיך! המציאות שלך היא צלם דמות תבניתו יתברך, בין החלקים הרוחניים שלך ובין הגשמיים. אם ה' יתברך חפץ שנצטרך לאכול ולשתות ולעסוק בענייני גשמיות, הרי שזהו רצונו יתברך מאתנו! מי אנחנו שנבכר עבודה כזו על פני עבודה אחרת?!

לכן חלילה לך לזלזל בעצמך ולהפנות את פניך מאתו יתברך כאשר אתה עוסק בעניינים גשמיים. 'לא תעשה לך פסל'! אל תלך למקום אחר, וגם אל תזלזל ותפסול את עצמך. כי בכל מקום ובכל מצב יכול אתה להתדמות לקונך ממש!

להשקות את האילנות באור אין סוף ב"ה

יש לבאר עניין השקאת האילנות על פי מה דאיתא בזוהר הקדוש מאמר פתח אליהו: רבון העולמים אנת הוא עלת העלות וסיבת הסיבות דאשקי לאילנא בההוא נביעו וההוא נביעו איהו כנשמתא לגופא דאיהו חיים לגופא וכו.

היינו שאור אין סוף ברוך הוא, משקה את האילן שהוא כל העולמות וכל הספירות ופנימיות הספירות. ואם לא האור האין סוף שמשקה את האילן, הרי היו כולם כגוף בלי נשמה. וזו הייתה צוואת החכם לבניו, להמשיך את המים - החיות של אור האין סוף ב"ה לכל מקום ולכל מצב ולכל אדם באשר הוא שם. הן לקרב את אלו שרחוקים מאור ה'. והן לקרב את המצבים והזמנים שרחוקים מאור הקדושה כמו שהרחבנו בפרק הקודם.

מעשה בחכם אַחַה, קָדָם מוֹתוֹ קָרָא אֶת בְּנָיו וּמְשַׁפְּחָתוֹ וְגַוְנָה אוֹתָם לְהַשְׁקוֹת אֵילָנוֹת. גַּם יֵשׁ לָכֶם רְשׁוֹת לְעֶסֶק בְּשָׂאָר פְּרֻנְסוֹת, אֲבָל בְּזָה תִּשְׁתַּדְּלוּ, לְהַשְׁקוֹת אֵילָנוֹת. אַחֲרֵי־כֵן נִפְטַר הַחֶכֶם וְהַנִּיחַ בָּנָיִם, וְהָיָה לוֹ בֶן אֶחָד שְׁלֹא הָיָה יָכוֹל לִילֵךְ, וְהָיָה יָכוֹל לַעֲמֹד, רַק שְׁלֹא הָיָה יָכוֹל לִילֵךְ, וְהָיוּ אַחֲרָיו נוֹתָנִים לוֹ סְפוּק דֵּי פְרֻנְסָתוֹ, וְהָיוּ מוֹסְפִיקִים אוֹתוֹ כְּלִי־כֶף עַד שְׁנַשְׂאָר לוֹ. וְהָיָה אוֹתוֹ הַבֶּן (שְׁלֹא הָיָה יָכוֹל לִילֵךְ) מִקְבִּץ עַל־יַד עַל־יַד מִמָּוָה שְׁנַשְׂאָר לוֹ מִפְּרֻנְסָתוֹ עַד שֶׁקְבִּץ סֶךְ מִסִּים וַיֵּשֶׁב עֲצָמוֹ: לָמָּה לִּי לְקַבֵּל הַסְּפָקָה מִהֶם? טוֹב שֶׁאֲתַחִיל לַעֲשׂוֹת אֵיזָה מִשָּׂא וּמִתָּן. וְאַף שֶׁאֵינִי יָכוֹל לִילֵךְ, יַעֲץ בְּדַעְתּוֹ לְשִׁכַּר לוֹ עֲגֻלָּה וְנִאֲמָן וּבַעַל־עֲגֻלָּה, וַיִּסַּע עִמָּהֶם לְלִיפְסִיק, וַיּוֹבֵל לַעֲשׂוֹת הַמִּשָּׂא וּמִתָּן, אֵף שֶׁאֵינִי יָכוֹל לִילֵךְ.

וְהָיָה לוֹ בֶּן אֶחָד שֶׁלֹּא יִהְיֶה יָכוֹל לִילָּהּ,
וְהָיָה יָכוֹל לְעֲמֹד.

חיגר היינו אדם שאינו יכול להתקדם ממקום עמדו. ויש בזה כמה מיני אופנים של חיגר. יש אדם שהוא שכלתן בטבעו, הוא אוהב ללמוד ולהעמיק חקר בדברי תורה וחכמה. אבל לטענתו הרי הוא אדם שכלי מדי, כך שאין לו חיבור וקשר עם עבודת התפילה, או שאינו אוהב להתרגש בשירות ותשבחות לקל חי. וכן לאידך אדם שהוא רגשן בטבעו ונהנה מעבודת התפילה והשירה, אבל אינו מסוגל לשבת על מקום אחד וללמוד.

הצד השווה שביניהם הוא שהם חיגרים, הם לא יכולים להתקדם בעבודת ה' כראוי. ואדם שאינו מסוגל להתקדם וללכת הלאה, הרי אינו בגדר אדם, כי כל מהותו של אדם הוא שהינו 'הולך' בשונה מהמלאכים שהם 'עומדים'.

ואמנם הֵיוּ אֶחָיו נוֹתְנִים לוֹ סֶפּוּק דֵּי פְּרָגְסָתוֹ. אבל הרי אין זו תכלית לחיות בצורה כזו.

בתורה ב' תנינא אומר הרבי כי עיקר העבודה הנכונה והנחת רוח הרצוי למעלה, הוא שלא ישאר האדם בקדושת שבת בלבד, אלא ימשיך את הקדושה לכל ימי המעשה. זו גם עבודת ימי חנוכה, לפעול בתוכנו שגם מתוך פעולות משתנות בתוך עומק ימי החול, נצליח להכיר במציאות ה'.

זוהי העבודה וזה היה הציווי של החכם לפני מותו, להמשיך את הנביעו דאילנא - המים החיים של אור ה' יתברך, גם אל תוך המקומות הרחוקים הללו.

ואמנם אין מצופה מאדם שהוא מתמיד בטבעו, שיעמוד ויתפלל כל היום כולו, או שיצא לקרוב רחוקים וכיו"ב. כי לכל אחד יש את תפקידו העיקרי שעליו הוא צריך לתת את עיקר מגמתו. בוודאי שתפקידו של מתמיד הוא לשבת וללמוד בהתמדה גדולה. אלא שאם וכאשר יזמן ה' יתברך בפניו זמנים ומצבים שונים, ידע להמשיך גם לשם את אור ה' ולמצוא אותו גם שם!

(יצוין כי בתורה ב' תנינא ישנם השוואות רבות למדובר במעשה זה ועוד חזון למועד בעזרת ה').

התכונות בספר התניא

פרק ב'

האמנתי כי אדבר

את ה' עם מצבו הגופני, נמצא שהדיבור הוא עיקר סוד הגאולה העתידה, ולכך 'לא במנוסה תלכו'ן' דהיינו לא בדרך של בריחה מהמציאות שזה התבטא ביציאת מצרים בענין הצעקה, אלא כהמשך וסיום הפסוק .

ואע"פ שמהות הנשמה היא "ישראל עלה במחשבה לפניו", והיא מדרגה עליונה ביותר, בחינת מאן דנפח מתוכו נפח, ככל זאת ה'גילוי' של כל זה – שהוא התכלית הכוונה העליונה – נהיה רק כאשר פנימיות הזו יוצאת ומתגלית בחוץ, והיינו על ידי 'מעשה' המצוות, ובכלל זה הוא דיבור של תורה ותפילה, שהם גם כמעשה 'עקימת שפתיו הוי מעשה'.

ובזה יתכן לפרש מאמר הז"ל חיוב אדם 'לומר' בשבילי נברא העולם, לא מספיק שידע זאת במחשבה שזה נשאר בפנים, מכוסה ונעלם, אלא צריך להוציא זאת לחוץ על ידי הדיבור.

וכמדובר שבדיבורי תפילה לה' הוא מתבטא באופן חזק ביותר כיון שברע

לעתיד לבוא כתוב (ישעיה נ"א) 'כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו', כי ענין מרוצה הוא לברוח מהמציאות, היהודי כבר מאמין ואומר, אני יודע שהכל זה ה' וצועק אליו בפיו אבל הוא בדרך של אדם הכורח מהמיצר ובעצם הוא מראה בזה שקשה לו להיות במצב זה שנתן אותו ה', הצעקה והאנחה הם ביטוי מסויים אין לי כח לסבול את הרוחק של מציאות הגוף וההסתר שהוא בו.

נעלה מכך מאד כח הדיבור שמוכיח שאין לו בעיה עם ההסתר הזה, הוא מוכן בשמחה למלא את תפקידו לגלות את ה' במקום שהוא נסתר, אמנם הוא בא ומבקש ליציאת כמו שנצטווינו על חובת התפילה ובפרט בעת צרה, כי בזה גופא הוא מבקש את כבוד ה' ומראה שהוא חפץ בגילוי כבוד ה' ולא יהיה הקב"ה בהסתר, ולכן הוא 'מדבר' ומתחנן ברונע וסבלנות, ולא בצעקה כאומר 'איני יכול עוד', והתקשרות זו לה' היא דרגה יותר נעלית מדבקות המחשבה גרידא שבה אינו מבטא שהוא מחבר

זה הוא מגלה דעתו ב'קול' שהוא דבר הנשמע גם חוץ ממנו.

ומעלה מיוחדת יש בענין הדיבור כאשר יהודי מבטא ומפרט כל מה שעובר עליו בפירוש, הרי בדיבור זה הוא מגלה על ה'חלק אלוק ממעל' שבו שהוא מציאות ה' בעולם שהוא לא נפרד ממנו בשום מצב בעולם, והוא נמצא אתו עמו, מעורב ומשתתף בכל מאורעות חייו, ובתוך כל המעשים הנשמיים, ואם הוא לא מפרש כל עניניו הרי יש דבר שלא התברר ולא נתגלה בחוץ שה' נמצא שם בפועל.

סיכום: מעלה יתירה בדיבור על צעקה שבו הוא מבטא אמונה במצב שהוא נמצא ואינו חפץ לברוח ממקום שה' הביאו.

וזה ביאור מאמר הז"ל (יבמות ס"א) אתם קרויים אדם ואין אומות העולם קרויים אדם, כי ענין אדם הוא המעלה של 'מדבר' וזה לא נמצא אצל גויים הגם שיש להם כח הדיבור, ואפילו אם הם ידברו דיבורי אמונה זה לא יועיל לענין הזה כיון שאין להם נשמה אלוקית, אם כן מה הם מגלים על ידי דיבורם?

רק היהודי שפנימיותו היא חלק אלוק, וכאשר מדבר יהודי בפיו הרי זה על ידי כח נשמתו האלוקית, לכן דייקא כלל ישראל נקרא אדם המדבר. ובכלל זה יש לומר שזה גם מה שתיבת אדם הוא רמז 'אדמה לעליון' שרק היהודי שהוא באמת 'דומה' לעליון על ידי הנשמה כדאיאתא בגמרא ה' דברים הנשמה דומה להקב"ה. והיינו שבמהות היהודי כאשר נהג כרצון ה' ומדבר עמו אז הוא נקרא אדם.

וכך אומר הרה"ק ממעזריטש זי"ע (רמזי תורה שע"ד) 'לא תאכלו על הדם' כי רק אחרי התפילה נהיה יהודי מדרגת אדם ולפני כן הוא רק דם ולכן 'אדם' רומז לענין התפילה, והם הם הדברים הנ"ל כי רק בכח דיבור של תפילה מלשון חיבור כידוע ממשנה התופל כלי חרס (כלים פרק א' משנה א' ראה תורה אור תרומה עט), נפתולי אלוקים וכו' (ויצא ל' וברש"י נתחברתי) אזי נהיה בחינת אדם – מדבר.

המאור עינים (בפרשת מצורע עיי"ש) מביא שכאשר יהודי מדבר הרי ה' מדבר גרונו ולכך חמור מאד דיבור

2 הנה אמרו ח"ל לא יאכל אדם עד שיתפלל שונאר נפש כל בשר דמו בנפשו הוא עי לא תאכלו על הדם פירוש דכתיב כי נמצא כי עיקר האדם הוא על שם הדם שבו ולמה נקרא אדם ולא נקרא ד"ם רק כשמדבק את עצמו בבורא יתברך וממשיך בקרבו אלופו של עולם נתחבר האלף אליו ואז נקרא אדם והוא לא תאכלו על הדם ר"ל כשעדיין לא חיבר אליו אלופו של עולם רק אחר התפילה כשחיבר דמו לאלופו של עולם ואז נקרא אדם אז מותר לו לאכול ולא קודם כנזכר.

3 נמצא כשהאדם מדבר לה"ר מראה בעצמו שהוא מכחיש שדבורו הוא מלכות שמים מדת אדני' ולכן הוא כעובד ע"ז והוא מאמר דוד המלך ע"ה אשר אמרו ללשונו נגביר ר"ל שאומרים הרשעים נגביר לשונו לדבר כי שפתינו אתנו מי אדון לנו ר"ל שהם מכחישים שהאזנות הוא בפייהם, אבל צריך להאמין שדבורו הוא מלכות שמים, והוא מאמרו ז"ל מי מושל בי צדיק ר"ל שהצדיק מושל עמי עם הדבור שלי שהוא מלכות שמים המושלת בכל העולמות וכל הברואים.

לשון הרע על יהודי כי הוא לוקח את דבר ה' שמדבר מתוכו, ועמו הוא ממעט את מעלת ישראל בנו של הקב"ה.

האדה"ז כותב זאת בשפתו, שהשי"ת שם בעולם כ"ב אותיות ויהודי המדבר הוא מחזיר ומעלה אותיות אלו לה', ועוד ראה בליקוטי תורה (חוקת) על משנה (כתובות י"ג) ראוה מדברת ובגמרא שזה לשון חיבור עיי"ש.

עוד מעלה יש בדיבור, כי הוא הכלי אשר עימו מתחברים עם זולתנו, עם כח זה האדם פונה אל השני למרות שהוא חוץ ממנו, ובוה הוא נעלה ממחשבה שהיא אמנם דבר פנימי וחשוב אך הוא רק בינו לעצמו, וללא חיבור לזולתו ולמה שחוצה לו.

כאשר יהודי פונה לה' בדיבור באופן וצורה שמתבונן ומאמין שהשי"ת נמצא ממולו, כך הוא מחדיר זאת בעצמו ויכול להרגיש שזה ממש כך, ועל ידי זה הוא יכול להתעלות ולהשיג גם איך שהשי"ת נמצא אצלו בתוכו במחשבתו.

ענין 'חלק אלוך' כבר מובא בראשונים אלא שרבנו האדה"ז מוסיף תיבת 'ממש'⁴ ולהנ"ל מתבאר שעל ידי שאדם נמצא נשמה בגוף אזי מקבלת הנשמה את התואר חלק אלוך ממעל ממש.

וענין זה מלמדנו בספר ה'תניא' קדישא שתכלית ענינה של נשמה עליונה ואלוקית זו, היא להתגלות בעולם הגשמי, וזהו ההדרגה בהוספת התיבה ממש שע"י ההסתר של הגוף החומרי דייקא הוא נהיה גלוי ודבר של ממשות והוא נהיה נגלה.

והוא ממש בחינת נסיון העקדה כמבואר לעיל שבדבר זה גופא ניסה ה' את אברהם אבינו לראות נאמנותו גם אחרי הרגשת ריחוק גוראה כזו, ועיקר החסרון במצב זה הוא שנסתר ונעלם מהרגשת היהודי שהוא בן ה' וכי כאשר יודעים זה אזי ממילא ברור ופשוט שלא יתכן כלל כזו מציאות שהקשר ניתק חלילה. וכמבואר שזהו עיקר תיקון שובבי"ם לידע להחשיב ולהעריך את ה'מחשבה' ועל ידי תיקון המחשבה מתקדש ביותר שם ה'⁵.

וזה חשוב ונעלה יותר מלהפיל האדם את עצמו לתוך כבשן האש, שזה גם גוי יכול עבור אמונתו כמבואר לעיל כי העיקר הוא שהיהודי נשאר נאמן ובטל להקב"ה, בכל מצב שהוא, בכח האמונה בקשר עם ה' שהוא לא נפסק, גם אם אין כל הרגשה.

4 וראה לעיל הערה 8

5 בשם בעל עבודת פנים (ראה פרק ו') מביא מצדיקים בכל עבירה יש ב' נסיונות א' החטא גופא, והשני להתחזק אחר הכשולון, ולא ליפול לראש, והשני קשה מן הראשון, והעומד בו, הרי הוא מתקן את הראשון.